



12.06.2026

## Norske Dansekunstneres innspill etter dialogmøte om dans 22. mai 2026

Til: Kultur- og likestillingsdepartementet

Norske dansekunstnere leverer her sine innspill etter dialogmøte om dans 22.5. 2026.

Vi vil rette en takk til regjeringen for et lite, men viktig løft til dans i årets budsjett. Et løft som kom med et uttalt ønske om at dette var en start på en styrking av det frie feltet hvor man begynner med dans. Vi setter pris på at regjeringen følger opp med et dialogmøte og ber om konkrete innspill.

Regjeringen etterspør

- *Hvilke utfordringer opplever du/dere i dagens dansefelt?*
- *Hvilke behov har du/dere som kan svare ut disse utfordringene?*
- *Hva fungerer godt i dag?*
- *Kan feltet organiseres annerledes enn i dag med tanke på mer effektiv bruk av tilgjengelige ressurser?*

Dere ber konkret om innspill som kan bidra til større langsiktighet og stabilitet, noe som oppleves som en anerkjennelse av viktigheten av at vi som land har strukturer som gjør at dans står solid. Og en innsikt i at den ikke står trygt nok i dag. Våre anbefalinger er konkrete, utformet gjennom dialog med et bredt lag av feltet og kan leses på side 6 og utover.

For oss dansekunstnere handler behovet for mer langsiktighet og stabilitet om noe så grunnleggende som at det skal være mulig å ha et yrkesliv som tåler mer enn neste søknadsfrist. I det store bildet handler det for oss som nasjon om hvor robust vi ønsker å være.

I mai inviterte departementet til en samtale mellom kulturministeren og utenriksministeren. En samtale der også Bart Eide satt ord på viktigheten av nettopp kunsten for å stå robust som samfunn i krise. På skjermen viste dere en video av dansekunstnere i Afghanistan som danser i krisesituasjon, barn som danser i ruinene. Dans er en del av de nasjonenes referanseramme.

I totalberedskapsåret snakker vi mye om nettopp robusthet. Dans er også beredskap sier Stortinget når det står i Nasjonalt beredskapsmelding at vi skal ha et kunstfelt som fungerer som normalt i krise og krig.

Så hvor robust er egentlig dansen i Norge? **Det er et ubehagelig faktum at dans ikke står stødig i krise.** Den står ikke stødig, enten krisen er sikkerhetsmessig, økonomisk eller handler om politiske skiftninger internt. Det er nødvendig å gjøre noe.

## Hva fungerer

Dans fungerer! Det er med stor glede vi ser at dans er en økende del av vår felles referanseramme i Norge. Dans selger ut seter som aldri før, for eksempel Dansens Hus der det denne våren har vært hele 95% dekning. Dans er etterspurt. Regionteatrene ønsker å etablere faste dansekompanier innenfor sitt mandat og flere produserer musikaler i sitt faste repertoar. Private aktører som Nye Hjorten teater satser på dans og musikal.

Også i hverdagen har dans en større plass. Vi danser på sosiale medier i alle aldre, evner og sjangere. Dansekurs og utdanninger fylles med elever, enten det er danselinjer, utdanning, private danseskoler eller kulturskoler. Kan det være at folk kjenner at dans løfter oss opp og setter oss ned et annet sted? At det å danse binder bro mellom oss som mennesker og gjør oss robuste sammen? Vi ser det danses i krigssoner, i møte med sorg og kjærlighet. Å danse gir personlig bevegelsesrom i møtet med krise.

### Dansens grunnmur er viktig

Det er dagens regjering som formet den nyeste strategien for dans: [\*Dans i hele landet\*](#) (2013) og flere av anbefalingene i denne er innført. For første gang har dans en hel, firesidig grunnmur. Denne strekker seg rundt i hele landet og består av alle nødvendige komponenter. Men den er skjør. Den er ikke solid nok til å gi den langsiktigheten og stabiliteten som trengs for at kunstformen skal stå trygt. Den er heller ikke solid nok til å dra full nytte av synnergier med andre samfunnsområder eller andre institusjoner innen kunstfeltet.

Til forskjell fra for da *Dans i hele landet* ble skrevet er det ikke lenger vår anbefaling å etablere nye typer virksomheter for å bygge en grunnmur. Viktige brikker har kommet på plass siden 2013, så som Skuespiller- og danseralliansen, regionale kompetansesentre, visningssteder og turneordninger.

### **Vår første anbefaling er å bygge den grunnmuren som finnes sterkere og bidra til synergier for å sikre robusthet i de koreografiske virksomhetene.**

Dansen har vokst frem gjennom individuelle kunstnerskap og de virksomhetene disse har skapt alene eller som kollektiver. I sentrum av verdiskapingen i dansefeltet står produksjon av dans. Og i dag er denne delen av økosystemet den som har minst bærekraft.

For større stabilitet og langsiktighet i dansefeltet er det dermed vår anbefaling å få grunnmuren for dans til å fungere optimalt for de virksomhetene som skaper dans og sikre at disse får mer langsiktighet og stabilitet.

## **Vår andre anbefaling er å unngå å omdisponere midler innad i grunnmuren for dans.**

Den ene komponenten i dansens grunnmur henger sammen med den andre. Å ta av en del av grunnmuren for å gi til en annen er dermed mot sin hensikt. Det som gagnar den ene gagnar den andre, men ikke hvis det å styrke en del kun gjøres ved å ta livsgrunnlaget fra en annen. Grepet regjeringen gjorde i fjor med å foreslå omdisponering av midler fra Skuespiller- og danseralliansen til deler av et løft for regionale kompetansesentre, var et lite hensiktsmessig grep. Hver stein i grunnmuren er avhengig av hverandre i et helhetlig økosystem. Svekkelse av en del, påvirker hele økosystemet. Men også motsatt: styrkes en påvirker også dette hele systemet positivt.

### **Kostnadsbildet**

Dere etterspør mer effektiv bruk av midlene. Dans er et felt som allerede har effektivisert seg så langt ned at det går løs på helse. I en tid da det er knapphet om midler er det viktig å anerkjenne at dårlige og tungvindte løsninger driftsmodeller koster mye.

Vi kommer ikke unna at det er økonomisk styrking som trengs. Styrking for å kunne betale rimelig, styrking for å kunne skape mer langsiktighet, styrking for å bidra til at dans når ut til flere og er en del av kulturlivet, men også av alle de andre sektorene i vårt samfunn.

Noen av våre anbefalinger er faktisk gratis. Det resterende koster knapt mer enn to gjennomsnitts rundkjøringer. Verdien av det strekker lenger enn veinettet ut fra disse rundkjøringene. Kostnaden av dansens veier kommer tilbake i form av kroner, bedre ressursutnyttelse og i form av løsninger for oss som samfunn. I form av beredskap, ytringsfrihet og helse.

En større bærekraft i arbeidsplassene vil styrke deres mulighet til ansettelser og bidra til lengre liv pr produksjon. Det vil sikre at flere dansere kan ansettes i SKUDA og kan også senke antall søkere på Statens kunstnerstipend. Mer stabilitet og langsiktighet i kompaniene vil også kunne bidra til at hver produksjon får et lengre liv. Noe som igjen kan lette på presset på fondet og bidra til økt inntekt via vederlag.

Noe friske midler trengs. Rundkjøringer er investeringsmidler. Hvis vi skal sammenlikne kostnadene med driftskostnader så er det tilsvarende kostnaden av 20 plasser i et ungdomsfengsel i året (SSB). Å kunne danse i ett år, uansett om det er folkedans, breaking, jazz eller samtidsdans koster 30 000 offentlige kroner i året ved en kulturskole. Bindeleddet mellom aktivitet og forebygging er sterk. Kostnaden er også sammenliknbar med 180 sykehjems plasser (SSB). [Nasjonalt senter for kultur, helse og omsorg](#) viste at da dansekunstnere besøkte Ytterøya sykehjem med forestillinger fast en gang i uka var resultatet reduksjon i bemanningsbehov og medisinerings. Vi sammenlikner ikke tallene fordi vi mener man skal ta fra disse samfunnsområdene, men fordi å ha dans som en stabil del av samfunnet har en besparende effekt på andre samfunnsområder. ([Samfunnsøkonomisk analyses rapport 2024](#) og [Spekter/KS/Oslo economics rapport 2025](#))

Vi vil våge å si at kostnaden ved å styrke dansefeltet inntjenes ved at en bransje i ubalanse får mer bærekraft og at det ikke produseres danseproduksjoner som i sin hovedvekt lever 4-5 ganger, at personer ikke går arbeidsledige eller faller utenfor sosiale ordninger og får

helseproblemer som følge av dette. At barn og unge har lik tilgang til dans, uansett bakgrunn, økonomisk eller kulturelt. At dans kan nå alle og skape bro fra utenforskap til fellesskap.

### **Dansens økosystem**

Vi setter pris på at dialogmøtet ble innledet av historiker Sigrid Øvreås Svendal. Det er viktig å forstå helheten i bransjen for å forstå virkningen av eventuelle grep og hvor skoen trykker. Det er også interessant å se til kunnskapsgrunnlaget bak Dans i hele landet i sin tid men også St. meld 22 Kunstnarkår, Kunstnerundersøkelsene m.m. Videre har vi regelmessige undersøkelser og dialogmøter blant dansekunstnerne og dansens infrastruktur.

Skissemessig beskrevet, er dansens økosystem noe i retning av dette.

Danseproduksjoner skapes av selvstendige koreografer, etablerte kompanier, kommersielle aktører eller institusjoner. Avgjørende i disse produksjonene står menneskene, skaperne, utøverne og fagkompetansen i produksjon. Disse arbeidsplassene sin soliditet og aktivitet henger tett sammen med finansiering fra fond, stipendier, institusjoner eller private aktører og er dermed avhengig av stabiliteten og kapasiteten i disse.

Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) bidrar til at dansere kan ha et helhetlig arbeidsår i sin profesjon og opprettholde den kvaliteten som trengs for å være en utøvende danser. SKUDA er et veksthus som blant annet gjør mulig den midlertidigheten som arbeidsgiverne trenger for en kunstnerisk fleksibilitet til å ta nye veier i hver nye produksjon. Stabiliteten SKUDA gir i inntekt, yrkesutvikling og arbeidsvilkår og bidrar igjen til at mangfoldet av stemmer i dans har økt i form av alder, funksjonsvariasjon og sosioøkonomisk bakgrunn. Dette påvirker tilfanget og relevansen av dans for et bredere lag av befolkningen og henger slik sammen med publikum og visningsarenaer.

Danseforestillinger er praktisk og produksjonsfaglig mulig å lage takket være et lappeteppes av ordninger som forsøker å dekke behovet for produksjonsapparat og lokaler. Regionale kompetanseentre, produksjonsrom til utleie, selvstendige produsenter og institusjoner, danseskoler og ungdomsklubber som låner ut lokaler, utstyr og kompetanse m.m.

Produksjonene når publikum takket være visningsteder, festivaler og turneordninger rundt om i landet og internasjonalt. Dansens Hus, Black Blox, Riksscenen, Rosendal teater, BIT, regionale kompetansesentre, battles og folkedansfester, privatteatre, produksjonsmiljøer for TV og eventer, Dansenett Norge, Kulturhus, Den kulturelle skolesekken, Scenekunstbruket og PAHN sitt apparat for internasjonal formidling, for å nevne noen.

Dans treffer befolkningen og vi merker en økt tilhørighet til dans som bidrar til at dansekurs og utdanninger fylles opp og at dans som en del av grunnskolens fagplaner er mer forståelig for flere. Et mangfold av forbilder, kvalitet og visning av dans henger tett sammen med interessen for å dans. Dans i grunnskole og vgs, danseskoler, kulturskoler, utdanninger av dansere, koreografer og pedagoger og læringsløpet i dans er en indre del av dansens kretsløp. Talent Norge og talentordninger i kulturskoler og danseskoler har vist seg å være sentrale for å bygge broen inn i et profesjonelt virke.

Dansens plass i samfunnet og tilgang til denne løftes videre ut i offentligheten, informeres om, beskrives, kommenteres og kritiseres via Scenekunst.no, Danseinformasjonen, blader, aviser og NRK for å nevne noen. Danseinformasjonen og Sceneweb arkiverer og samler slik at dansens flyktige natur bevares og kompetanse øker.

Og i dette yrkeslivet av midlertidige arbeidsplasser har kunstnerne og pedagogene behov for å ha steder som ivareta kompetanseheving i et livsløpsperspektiv både fysisk, mentalt, kollegialt og praktisk. Her står PRODA helt sentralt og avgjørende, sammen med regionale kompetansesentres kurstilbud, Sans sine kurs og SKUDAS kurs og mentorordninger. Dette er strukturer som støtter opp om livslang læring og et langt liv i dansen.

## Hva er utfordringene

### **Manglende stabilitet og langsiktighet i dansevirksomhetene**

I dag er rundt 90 prosent av kunstneres virksomheter drevet på midlertidig finansiering. De som har fått en etterlengtet langsiktighet gjennom kunstnerskap eller støtte til etablerte kompanier har en "siste dato" å forholde seg til, som er langt tidligere enn når deres kunstnerskap eventuelt har mistet sin relevans. Dermed mister vi viktige kunstnerskap og gode arbeidsplasser med alt av kompetanse, aktivitet, samarbeid nasjonalt/internasjonalt og publikumstilhørighet. Dansen står i en finansieringsautisjon hvor det med jevne mellomrom legges ned, noe som for dansens tilsvarende nasjonale institusjoner for produksjon og visning.

Mellom prosjektene eller finansieringsperiodene finnes få, til ingen andre inntektskilder for virksomhetene. Dans skapes i all hovedsak av kunstnere som kontinuerlig må starte og utvikle sin egen virksomhet praktisk talt flere ganger i året. Et dansefelt som bare overlever fra prosjekt til prosjekt, bruker enorme krefter på å holde seg flytende.

Dansekunstnere finner likevel løsninger for å gjennomføre sine produksjoner, også der det egentlig ikke er nok penger til å gjøre dette, langt mer enn vi burde. Samfunnet får mye dans for hver dansekroner takket være ubetalt arbeid. Vi setter pris på at dette er satt lys på som en uønsket situasjon, for eksempel i St. meld 22 Kunstnarkår og de etterfølgende verdiprinsippene for rimelig betaling for kunstnerisk arbeid. Også i lys av hvordan disse prinsippene kan innføres står dansefeltet svakt og er avhengig av styrking for å kunne etterleve disse svært gode prinsippene.

Situasjonen har sine konsekvenser. Undersøkelser blant medlemmene i NoDa viser at den økonomiske uforutsigbarheten, den høye risikoen dette fører til i virksomhetene og lave personlige inntektsnivået er på et sted der det preger mental og fysisk helse. Det fører også til forsiktighet med å ta kunstnerisk risiko. Lavt inntektsgrunnlag synes også i Kunstnerundersøkelsene (Kunstnerundersøkelsen 2019 og 2013 og 2006) der dansekunstnerne ligger mot bunn av kunstnergruppene.

At all inntekt er knyttet opp til å produsere nytt verk kombinert med at dansen har svake strukturer for å sikre visningsvederlag fører til at koreografer må fokusere på å produsere nytt, heller enn på å få produksjonene til å leve lengst mulig. At visnings- og turneordningene er underfinansiert og ikke kan betale totalkostnaden for visning av et verk, men er avhengig

av at kunstneren dekker noe av dette, bidrar ytterligere til at nyproduksjon er mer hensiktsmessig både praktisk, økonomisk og risikomessig enn å jobbe for videresalg av en forestilling. Vi har i dag omtrent samme antall visninger for en danseproduksjon som i 2013: 4-5 ganger. Det er få andre ting i samfunnet som skapes for en god slump penger for kun å "benyttes" 5 ganger.

Det siste momentet er at absolutt mesteparten av av dans er finansiert av kulturfondet. Dette gjør at det hviler et unødig stort ansvar på kulturfondet for at dans eksisterer. Det legger utilsiktede føringer for hva slags dans som skapes i sin helhet og innen hvilke rammer. Ikke minst er det dårlig risikostyring for samfunnet å finansiere en hel bransje via en ordning og ikke bidra til andre mulige økonomiske tilstrømninger. Som eksempel blir det ikke bare et utrygt signal, men et "være eller ikke være" for dansen når Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett foreslo å halvere Kulturfondet.

Nasjonalbaletten, Carte Blanche og Nagelhus Schia er viktige og sjeldne eksempler på stabile kompanier med offentlig finansiering utenom fondet. Det er behov for at fondets hovedrolle som finansiering av dans balanseres av at dans skapes via flere strukturer.

### **Danseskoler**

En annen viktig, men skjør arbeidsplass er danseskolene. Deres situasjon er i dag svært konkurranseutsatt. Korps står sterkt i Norge og er tilgjengelig for alle. Dette er unikt i internasjonal kontekst. Det spilles korps i hver en grend. Det er gjort mulig gjennom at kommunale midler via kulturskolen støtter opp og går i samarbeid med korpsene på skoler. Hadde kulturskolene etablert egne korps separat fra der det fantes ildsjeler på skolene, ville dette ikke fungert like godt. Ei heller ville musikk lærere kunne bosette seg i hele landet og bringe musikk til den bredden av barn man gjør i dag.

Den samme dynamikken finnes ikke mellom kulturskoler og private danseskoler, lag, foreninger og kunstnerne. Senest høsten 2025 la en god danseskole i Fredrikstad ned og flere danseskoler melder utfordringer med å klare å opprettholde anstendige lønnsnivåer. Danselærere melder om utfordrende situasjoner der det ikke kan tilbys fulle stillinger hos en arbeidsgiver på små steder, men det heller ikke er mulig å jobbe hos både den lokale kulturskolen og private danseskolen i samme bygd. Som resultat må man takke nei til jobb og mulighet til å bo utenom storbyene, selv om danseinteressen på et lite sted er stor nok for større stillinger totalt.

## **Konkrete tiltak**

### **Tiltaksområde 1: Styrke langsiktigheten for de koreografiske virksomhetene**

#### **Etablerte kompanier og kunstnerskap i fondet**

Ordningen for etablerte kompanier og kunstnerskapstøtte i kulturfondet er utviklet gjennom en grundig utredning og svarer på konkrete behov for dansens virksomheter. Ordningene bygger logisk videre på prosjektstøtte og forprosjektstøtte. Disse ordningene bør styrkes og videreutvikles. Vi viser til Ingri Fiksdals innspill om detaljene i erfaringene av denne ordningen og behovene for justering av ordningen for å sikre forutsigbarhet.

**Kostnad:** Øk avsetningen til etablerte kompanier og kunstnerskapstøtte tilsvarende fondets egen søknad.

Det trengs imidlertid å sikre langsiktighet og bærekraft for etablerte kompanier ut over fondets tilskuddsordninger. Vi innser at det er et ønske om å unngå å ha individuelle kunstnerskap på statsbudsjettet. Det fjerner ikke utfordringen. Vi fremmer dermed noen grep som til sammen kan sikre langsiktighet for disse kompaniene.

**Se til koreografiske sentrene i Frankrike for inspirasjon** til hvordan kompanier og kunstnere i et fritt felt kan få mer stabilitet gjennom kompetansesentre. Kompanier tilknyttes et senter hvor de får en grunnfinansiering for drift og lønn til nøkkelpersoner i kompaniet. Kompanienes arbeid gjøres på senteret, i lokalmiljøet lengre perioder av året. Det sår frø lokalt, skaper samarbeidsmuligheter og treffer folk i sitt miljø. Koreografene og apparatet rundt dem får lønn og stabilitet gjennom hele året og bidrar med sitt kunstnerskap til aktiviteten på senteret og lokalt. Når kompaniene har produksjoner er dette i hovedsak finansiert via tilskudd, samarbeid eller andre finansieringskilder.

Får man aktive kompanier med mye produksjon får man plass til flere. Noen av kompaniene med høy aktivitet eller kunstnere med flerårige prosjektstøtter vil ha flere år med kun perioder der de trenger støtte fra sentrene tilgjengelig. Å vite at man har en grunnfinansiering dersom produksjonsmidler uteblir i perioder gir sikkerheten de trenger og en forutsigbarhet mellom de midlertidige finansieringene. Noen regionale sentre er klare for dette allerede nå. Andre ønsker å gjøre det i samarbeid mellom flere sentre.

Og der det mangler lokaler eller apparat til å støtte produksjoner på et regionalt senter har allerede noen institusjonsteatrene, kulturskoler eller kulturhus vært interesserte i å samarbeid om lokaler og støtteapparat. Noen gjør det til dels allerede i dag.

**Kostnad: Estimert til 2.5 mill per år per senter som ønsker å gjøre dette.** Dette kan dekke minimum fire kompanier og deres nærmeste ansatte mellom produksjonsperioder.

### **Statens kunstnerstipend**

Stipendier er et treffsikkert virkemiddel for å sikre inntekt til koreografer og dansere. Vi mener at det er uforholdsmessig at dansekunstnere har kun en samlet kategori for stipendier da disse dekker to kunstnergrupper. Vi oppfordrer til å dele dansekunstneres stipendier i to profesjoner, dansere og koreografer. Med en slik deling kan man søke en eller begge pottene avhengig av sin profesjon. Videre ser vi at en økning i søknader til SKS klart gir bud om at stipendier er nødvendige. Vi anbefaler at man øker antallet langvarige stipendier. Antallet som er nødvendig for balanse i bransjen vil måtte erfares i tråd med hvordan man klarer å styrke langsiktigheten og stabiliteten i kompaniene. En start er å doble antall hjemler til dansekunstnere og gi brorparten av disse til den nye spesifiseringen av stipend til koreografer.

**Kostnad:** 13, 2 millioner tilsvarende dobling av antall langvarige stipendier til dansekunstnerne

### **Oppretthold Talent Norge**

Å bidra til kommende generasjoner er en god måte å styrke handlekraften og benytte

merverdien av etablerte kompanier. Det bidrar til at flere stemmer kommer til og at etablerte virksomheter kan bidra til kommende generasjoner. En statlig finansiert ordning som styrker produksjon og utvikling av kunstnerskap, også for nyetablerte dansekunstnere, er av stor verdi.

**Kostnad:** oppretthold Talent Norge og sikre omfang i tråd med behovet for talentutvikling i dansefeltet.

## **Tiltaksområde 2: Sørge for et produksjonsapparat rundt kunstnernes virksomheter**

### **Produsenthuber: Opprette "light-strukturer" av institusjonsteatrenes avdelinger**

Runar Hodne, leder for Oslo Nye, sa da tilskuddet ble halvert noe langs linjene av *"jeg er bekymret for at avdelingsstrukturen vår i teatret kollapse da kan vi ikke stå inne for bærekraften i produksjonen"*. Dansen har ingen fast avdelingsstruktur og konsekvensen er som Hodne beskrev. Hvert kunstverk glitrer, men slukner altfor fort. Vi trenger produksjonsapparatet rundt det frie feltet og lokaler til å produsere.

For 15 år siden jobbet Norske Dansekunstnere for en samlokalisering av organisasjonen for dans i Oslo. Et senter som skulle hete "Dansefeltet" og skulle være dansens produksjonsapparat i et samlet kompetansesenter for produksjon i Oslo. Som statssekretær var Lubna Jaffery positiv, men AP mistet regjeringsmakt. Nå har vi slike kompetansesentre i store deler av landet, men de har fortsatt ikke et fullt produksjonsapparat på plass. Opprett produsentHUBer for det frie feltet - en light struktur av teatrenes avdelingsstruktur ved alle regionale kompetansesentre som ønsker dette. Flere er i gang allerede.

I Oslo, der det ikke er et regionalt senter, men 70% bor, står Dansens Hus, PRODA og Danseinfo klare for å finne løsninger sammen for dette. På kryss av disse tre virksomhetene vil en produsentHUB i Oslo kunne se dagens lys og jobbe videre for økt synergi i bruk av lokaler, produksjon og formidling, på lag med det som finnes av aktører i hovedstaden.

**Kostnad:** Ca. 5 millioner kroner per HUB.

### **Egnede lokaler for produksjon**

Dans produseres gjennom et forløp som har forskjellige behov for lokaler. Fra residens og ideutvikling til teknisk samkjøring og pre-prod. I dag er behovet for egnede lokaler, som kan benyttes i hele produksjonsforløpet mangelvare i store deler av landet. Dette er godt dokumentert, [senest i Koreografiens Hus utredningen](#).

Et lappeteppes av lokaler eksisterer og svarer på en del av behovet. Disse er imidlertid ledige kortere perioder, ofte uten teknisk utstyr, rigg eller bemanning eller det er basert på sambruk på en og samme dag. De bedre alternativene er residenslokaler og dansestudier ved regionale kompetansesentre, Davvi sin Lavvo, Scenehuset og Rom for dans. Flere institusjoner ønsker å bidra til løsninger med flere lokaler. Kloden teater, Unge Viken teater, Davvi sin lavvo, Sentralbadet i Bergen ønsker å tilby lokaler når de ikke trenger dem til egen programmering. Dette er viktige initiativer og vi ser det som nyttig at deres eventuelle søknader om tilskudd som rommer kapasitet til å gi gratis lokaler til frie feltet i ledige stunder imøtekommes.

Det mangler imidlertid egnede produksjonsfasiliteter for å sikre god teknisk pre-prod av forestillinger, gjenopptakelse av forestillinger, så vel som rom til å teste ut større kunstneriske ideer. Dette gjøres vanskelig i et bart rom uten tekniske fasiliteter eller der flere skal bruke rommet i løpet av dagen.

Det som trengs er noe tilsvarende prøvesalene man har i et teater, med tilknyttede scenografi og tekniske lagre og produksjonsrom. Med etablering av en produsentHUB i Oslo, i samarbeid mellom Dansens Hus, PRODA og Danseinfo anbefaler vi at disse virksomhetene i samarbeid gis rom til å utrede lokaler videre og avklare økonomisk behov. Med mål om å etablere et kraftsenter for danseproduksjon i hovedstadsområdet, i synergi med etablerte mindre prøvelokaler og infrastruktur.

**Kostnad:** vil avhenge av sted og omfang samt bestå av investeringskostnader samt noe økt FDV og leiekostnader for virksomheten det praktiske leieforholdet legges til.

### **En felles løsning for synliggjøring og booking av ledige prøvelokaler**

Det er utløst potensial for enkle prøverom for det frie feltet og andre i blant annet kulturhus, grendehus, kulturskole og institusjonsteater. Noe av utfordringen bak at disse ikke kommer i bruk er å vite om dem, booke og praktisk med nøkler og tilgang. Dette er et praktisk problem som mulig kan løses teknisk. Vi foreslår at departementet tar initiativ til å utvikle en teknisk løsning for å melde inn når man har ledige lokaler for kunstnerisk produksjon og booke disse.

## **Tiltaksområde 3: Styrk grunnmuren for dans**

### **Regionale kompetanseseters utvikling**

Regionale kompetansesentre har altså et stort potensiale for å skape stabilitet. Det er viktig at denne infrastrukturen får etablert seg og vokser til en solid struktur med tilstrekkelig kapasitet i hele landet. Og at denne strukturen utvikles i lys av sin landsdel, slik som DAVVI dekker hele nordområdet via tre avdelinger, og Innlandet dekker flere dalfører og lokale småområder med tre separate mindre sentre.

Tjenestene disse bidrar med utvikler seg over tid. Det er blant annet igangsatt en prosess mellom sentrene med å finne fellesnevnerne blant deres virksomheter og hvilke grunnleggende tjenester regionale kompetansesenter bør tilby. I dette dokumentet foreslår vi to funksjoner som med fordel kan legges til sentrene: tilknyttede kunstnere og produsentHUB. Dette er forankret med sentrene og flere av dem tilbyr allerede mini-formater av produsentHUBer i dag. Andre igjen har residensordninger eller prøvesaler hvor kunstnere kan utvikle sitt kunstnerskap. Flere er klare for å utvikle slike tjenester.

Vi foreslår at alle sentrene gis tid til å vokse til en stabil struktur med tilnærmet lik kapasitet, men med lokale variasjoner ut fra muligheter i sitt område. 10 år oppleves som en realistisk utviklingsperiode. Det er viktig at regionale sentres søknader om avgjørende driftsmidler imøtekommes i denne perioden.

I en utviklingsperiode oppfordrer vi sterkt til at man gjeninnfører 60/40 delingen i statlig/lokal finansiering. Det er prematurt å fjerne denne føringen mens disse er i utvikling.

Virksomhetene er regionale og etablering av lokalt medansvar er viktig at gjøres i samme tid som senteret funksjon styrkes.

**Kostnad: En total kostnad for å imøtekomme sentrenes søknader i 2027 er 30 millioner.** De påfølgende årene vil det være noen av de mindre sentrene som vil ha behov for ytterligere løft. I tillegg oppfordrer vi altså til 7,5 millioner kroner styrking pr senter - eller gruppe av sentre, som er klare for dette for at disse skal kunne ha produsent HUB og tilknyttede kompanier/koreografiske virksomheter.

### **Imøtekom søknaden fra dansens organisasjoner på statsbudsjettet**

Vi mener det er svært viktig å ivareta de etablerte virksomhetene for dans. Deres eksistens er sentral i helheten av dansefeltet. PRODA, Skuespiller- og danseralliansen, Danseinformasjonen, PAHN, Carte Blanche og Nasjonalballetten, for å nevne noen. Likeså visningssteder og turneordninger. Dansens organisasjoner bør imøtekommes med deres søknader slik at de kan være del av helhetsbildet av synergier i et dansefelt med økt stabilitet. Dersom tilskuddene kun videreføres bør dette gjøres med tilsvarende lønns og prisvekst.

For Skuespiller- og danseralliansen betyr en ivaretagelse å reversere kuttet som ble lagt inn i budsjettet for 2026 og minimum opprettholde tilskuddet fra 2025 pluss kompensasjon for lønns- og prisvekst. Vi viser for øvrig til disse virksomhetenes egne innspill.

### **Sikre redaktørstyrte kulturmedier**

Den offentlige diskursen om dans er sterkt nedadgående. Få kritikere og en halvering av kulturjournalistikken siden 2008 merkes. Sosiale medier regjerer den offentlige dialogen om kunst. Dette er problematisk og styrker behovet for redaktørstyrte medier. Vi mener at NRK sin rolle som plattform for kulturjournalistikk bør styrkes. Videre bør tilskuddsordningen i fondet til Tidsskrift og kritikk opprettholdes og rammene justeres slik at de treffer behovene og mulighetene i nye plattformer og formater bedre.

## **Tiltaksområde 3: Dans må skapes via flere måter enn fondet og tre etablerte kompanier**

### **Kompanier tilknyttet institusjonsteatrene**

Kilden teater vil opprette dansekompani og Østfold teater vil skape dans i hele fylket i samarbeid med et fritt felt kompani. Gi midler til de teatrene som ønsker å opprette kompanier eller tilknytte seg skapende dansekunstnere.

**Kostnad: ca 4,8 millioner kroner per teater.**

### **Fylkeskompanier**

Det har vokst frem en modell som er en slags dansens alternativ til fylkesmusikere: Fylkesfinansierte dansekompanier. Nagelhus Schia er det tydeligste eksempelet med fylkes- og kommunal støtte. Kompani Haugesund er et annet eksempel. Vi anbefaler at det gis midler til fylkene for å etablere regionale dansekompanier, finansiert av fylke og kommune i samarbeid og under forutsetning av at det gjøres i samarbeid med lokale aktører.

Regionteatre og regionalt kompetansesenter for dans vil kunne støtte opp om dette slik de gjør for Nagelhus Schia og Kompani Haugesund.

#### **Fødselshjelpmidler for at regionteater blir scenekunstinstitusjoner.**

Vi har etterspurt hvorfor ikke teatrene setter opp flere rene danseforestillinger i egen regi. Grunnen ser ut til å være manglende kjennskap til kunstformen og en usikkerhet i forhold til økonomisk risiko ved dans. Det er behov for en søkbar underskuddstøtte som intensiv for å produsere dans der dette er ønsket. Dette tar bort risikofølelsen, og det vakre med ordningen er at, etterhvert som erfaringene fra å skape dans kommer inn i institusjonene, vil flere få dette til innen normale produksjonsmidler. Det er fødselshjelp for at teatrene blir scenekunstinstitusjoner rett og slett.

**Kostnad:** Foreslås til minimum 20 millioner kroner

**Dans og NRK.** NRK plakaten slår fast at allmennkringkasteren skal "fremme nye talenter og lokale artister, komponister og tekstforfattere". Vi mener at departementet må innlemme koreografer, regissører og dramatikere også i revidering av plakaten på dette punktet. Dette vil styrke NRK sitt handlingsrom til å prioritere nettopp å være en katalysator for større mangfold av kunsttrykk i offentligheten.

#### **Tiltaksområde 4: Sikre lik tilgang til dans i skole og fritid**

##### **Innfør fysisk ferdighet som den 6. grunnleggende ferdigheten i skolen.**

Lese, skrive, regne, digital og muntlig kompetanse utvikler ikke et helt menneske med resiliens i livet. Vi er hele, levende vesener, kropp og sjel. Kostnader 0kr,- og vi og idretten er med samt at Rødt har signert avtale på at de vil jobbe for dette sammen med oss og CREO. Dette kan innføres i forbindelse med rullering av lærerplaner.

Kostnad: 0,-

##### **Styrk kulturskolenes kapasitet til å samarbeide med frie feltet og private danseskoler.**

Situasjonen som beskrevet innledningsvis om danseskolenes situasjon er prekær. Vi er i begynnende dialog med Kulturskolerådet. Korpsmodellen er en god modell og kan fungere med noe tilpasninger også for møtet mellom lokale krefter og kulturskolen. Et felt i balanse mellom offentlige tilskudd og lokale kunstnere som ønsker å drive tilbud for barn og unge er viktig å få på plass. I dag betaler barna prisen for at man ikke har regulert dette samarbeidet på en god måte innen dans.

**Kostnad:** 1/3 av kostnaden for kulturskolen i forhold til å drive et dansetilbud alene. I tillegg vil elevtilfanget øke.

#### **Område 5: Sikre åndsverkloven - også for dans**

##### **Systematiser en vederlagsordning for koreografi.**

Vederlagsordning for scenekunst trenger en systematisk struktur, tilsvarende det vi har for musikk og litteratur. Nå er dette svært tilfeldig i dansefeltet i alle sektorer utenom de Norwaco sikrer. Norwaco fungerer svært godt for dans. Ordningen bør styrkes i tråd med deres behov etter å ha stått stille i flere år. Norwaco sikrer imidlertid kun audiovisuell sektor.

Lovpålagte rettighetsmidler er i dag ikke en del av den reelle pengestrømmen i dansefeltet. Visningssteder har ikke budsjettet med dette og kompaniene unnlater å kreve dette for å komme rammene i møte. En systematisk klarering av rettighetene er tvingende nødvendig for koreografi og scenekunst; vi er for eksempel mindre beredt enn andre kunstfelt til å rigge oss i forhold til eventuelle ordninger som skal kompensere for bruk i Kunstig Intelligens (KI).

Et annet konkret eksempel er Den kulturelle skolesekken (DKS), som i 25 år har formidlet dans uten å betale lovpålagt visningsvederlag til koreografen. Det er rett og slett uteblitt og utgjør et massivt rettighetsproblem. Vi er i dialog med Kulturtanken og fylkene for å finne en modell fremover, men det er ikke midler til ordningen til å sikre rimelig vederlag og opprettholde et tilstrekkelig tilbud. Økonomien i DKS er lagt opp uten rettighetsklarering inkludert. Da det ble innført vederlag for musikk i DKS ble det tilført noe friste midler. Vi oppfordrer til å gjøre det samme for scenekunst.

**Kostnad:** *Summen er fortsatt under forhandling, men om lag 10 millioner for hele scenekunstfeltet. 4 millioner for koreografi er et foreløpig anslag.*

## Avslutningsvis

Våre anbefalinger er jobbet frem gjennom våre medlemmer av dansekunstnere, i styre og storstyre og gjennom innspillsrunder til forbundets arbeid og handlingsprogram gjort i 2024/2025. Disse har gjenklang i liknende prosesser gjennom de siste 10 årene.

Anbefalingene er også drøftet i dialog med dansens infrastruktur av virksomheter på statsbudsjettet, gjennom dialogmøter våren 2026.

Vi opplever å stå med et relativt solid bakgrunnsteppe for våre anbefalinger og en god forankring og enighet i feltet bak det vi anbefaler.

**Bli med på et tankeeksperiment.** For disse midlene er vi i en fremtid om bare ett til to år der vi har dansekunstnere med helårslønn og sosiale rettigheter. Vi har en ledig struktur for stabile arbeidsgivere i det frie feltet, tilpasset dansens egenart som bransje.

Danseproduksjonene lever lenge, skaper lokale røtter, og internasjonalt potensial.

Koreografenes rettigheter er ivaretatt. Kommunen kan stolt bygge tilbud sammen med lokale krefter av kunstnere og danseskoler og skoler.

**Og aller viktigst nå:** Hvis krisen treffer, så står dansen da støtt. Da har vi dansekunstnere som har overskudd til å være årvåkne på strømninger som truer ytringsfriheten før bølgen treffer oss. Vi har en befolkning som gjennom dans kan møte livet med en rytme som roer, gleder eller mobiliserer, som kan danse for å flytte seg mentalt og skape bro mellom deg og meg

**Det haster å komme dit, mer enn mange tror.**

## Grovannslag økt kostnad pr år for tiltakene nevnt i dette innspillet

Beskrivelse	Stk pris	Antall	Sum	Note
Tilknytting av koreografiske virksomheter til regionale sentre	2 500 000,00 kr	13	32 500 000,00 kr	
Produsent HUB i alle regioner	5 000 000,00 kr	10	50 000 000,00 kr	Felles løsning i Trøndelag og Innlandet hvor det er flere sentre
Imøtekommelse av søknadene til alle de regionale sentrenes driftsbehov	30 000,00 kr	1	30 000,00 kr	Estimat basert på tall fra halvparten av sentrene
Imøtekomme søknadene fra dansens organisasjoner og infrastruktur	7 000 000,00 kr	1	7 000 000,00 kr	Grovt anslag basert på noen få av søknadene
Kompanier tilknyttet institusjonsteatrene	4 800 000,00 kr	2	9 600 000,00 kr	Kilden og Østfold teater - mulig flere over tid.
Fødselshjelpmidler for dans i institusjonsteateren	20 000 000,00 kr	1	20 000 000,00 kr	
Fylkeskompanier	4 800 000,00 kr	5	24 000 000,00 kr	Grovt estimat basert på Kildens søknad og antatt at 5 fylker kan ha interesse
Systematisert vederlagsordning	10 000 000,00 kr	1	10 000 000,00 kr	Inntektene vil gå fra arrangørene, men de trenger noe styrking av disse for å betale rimelig inkludert vederlag. I tillegg noe midler til oppstart og grunn drift av ordningen
Styrking av Kulturtanken for å sikre vederlag	4 000 000,00 kr	1	4 000 000,00 kr	Koreografiandelen av klarering av scenekunst som helhet
Flere hjemler til dansekunstnerne tilsvarende dobling av langvarige hjemler.	400 000,00 kr	33	13 200 000,00 kr	Estimat
Økning av kulturfondet tilsvarende fondets søknad for etablerte kompanier og kunstnerskap.	15 000 000,00 kr	1	15 000 000,00 kr	Estimat
<b>Estimert kostnad for mer bærekraft og langsiktighet i dans</b>			<b>185 330 000,00 kr</b>	